

Gazette, Vol. XIV. — BURY, Idem, Vol XV. — CHAMBERLAIN, Transactions New-York Obst. Soc. Vol. I. — LUSK, The Science and Art of Midwifery. — SPIEGELBERG, SCHRÖDER, Handbuch. — Verder nog: FASSELLIUS, De profluvio aq. spuriarum. Diss. Jena 1765. — WOKAZ, Diss. Exhibens graviditatis et hydropis uteri ambiguae exempla. Lipsiae 1813. — MACARI, Ostetricia Ginecol. e pediatria. — VON GRAEF, Jena Zeitschrift für Medizin, Bd. II. Heft I. — JOULIN, Traité complet d'accouchements. — CAZEAUX, Traité etc. des accouchements 9de ed. — BOUCHACOURT, Étude clin. s. l. metrorrh. ser. d. f. enceintes, 1858. — STOLTZ, Dict de Méd. et de Chir. prat. Tôme XVII. — BIERING, Hospit. Tidende R 21, 1874. — G. F. ABBRI, Rendier delle Sesse dell' Acad. delle Science dell' Instit. de Bologna, 27 April 1871.

WETENSCHAPPELIJKE MEDEDEELINGEN.

Behandeling van chlorose met zwavel. — De ondervinding leert, dat vele gevallen van chlorose, die niet een ernstig orgaanlijden tot oorzaak hebben, met succes worden behandeld door middelen, die de maag-functie verbeteren, of door toediening van ijzer-paerparaten of door eene combinatie dezer middelen. Evenwel blijven er een aantal gevallen over, waarbij deze medicatie zonder gevolg wordt toegepast. Daar alsdan, meenen SCHULZ en STRÜBING, *Deutsche medicinische Wochenschrift*, 1887, n°. 2, de oorzaak der kwaal niet in te weinig ijzer gezocht kan worden en zwavel een bestanddeel van eiwit is, en zwavel, getuige de resultaten van het gebruik van zwavelwater en -baden eene groote verandering in de werkzaamheid „der Lebensfunctionen” kan teweeg brengen, en, wanneer gebrek aan ijzer in het organisme de oorzaak van chlorose niet is, iets anders de schuld daarvan moet hebben, gaven zij zwavel: sulf. depur. 10, sacch. lact. 30, 3maal daags zooveel als op de punt van een mes gaat, in gevallen van chlorose waar toediening van ijzer niet had gebaat. In 4 gevallen had de medicatie een gunstig resultaat, in 3 die met darm-catarrh gecompliceerd waren, moest er mede worden opgehouden daar het middel niet verdragen werd. Schrijvers meenen, dat de rol van de zwavel in eiwit deze is, dat ze de door het ijzer van het bloed aangevoerde zuurstof opneemt om direct weer af te geven in het eiwit-molecule. W. SCHUTTER.

INGEZONDEN.

MANNETJES-VAREN OF GRANAATAPPEL? 1).

In n°. 7 van het *Weekblad* komt onder bovenstaand opschrift een stuk voor van Dr. DANIËLS, waarin hij beweert, dat de afdrijving van den lintworm met extr. filicis maris geene aanbeveling en navolging verdient.

Het extr. corticis radiceis granati Indici en in *Indië bereid*, zou volgens

1) Wij ontvingen over hetzelfde onderwerp een stuk van Prof. C. A. J. A. OUDEMANS, hetgeen wij in het volgend nummer zullen opnemen. De Redactie.

ZEd. verreweg te verkiezen zijn, omdat het namelijk in den kortst mogelijken tijd, zonder nadeelige nawerking den patiënt van den geheelen parasiet bevrijdt.

Ik deel in dezen de meening van Dr. DANIELS niet. Wanneer ZEd. beproefd had het extr. filicis maris aan te wenden, en hiervan blijkt mij niets, dan zou ZEd's. oordeel over dat middel voorzeker minder hard zijn geweest.

Voor de aanprijzing van een middel moet men ook rekening houden met den prijs daarvan en of het overal gemakkelijk te verkrijgen is. Niemand zal het mij tegenspreken, dat het extr. corticis radiceis granati aan deze eischen niet voldoet; 8 gr. extr. corticis radiceis granati op 40 pillen kosten ongeveer f 4, volgens de prijsberekening van OPWIJEDA, terwijl de prijs van de vereischte hoeveelheid pillen met extr. filicis maris slechts f 1.20 bedraagt.

Maar er is meer; door zeer vele menschen wordt het middel volstrekt niet verdragen, en bij kinderen kan het in het geheel niet worden aangewend.

Iedereen weet, dat het gebruik van pillen voor jonge kinderen moeielijk, meestal onmogelijk, soms zeer gevaarlijk is, waarvan mij een paar voorbeelden bekend zijn. Mijne ervaring is: dat het extr. filicis maris, betrokken uit Duitschland, uitstekend werkt, en te verkiezen is boven het extr. corticis radiceis granati, dat dikwijls alleronaangenaamste verschijnselen te voorschijn roept, uitgebraakt wordt enz. enz.

Dr. HERMANN EICHHORST zegt in zijn *Handbuch der spec. Pathologie und Therapie*, Wien 1886: „Unter den sehr zahlreichen Medicamenten geben wir nach eigener Erfahrung dem Extr. filicis maris den Vorzug.”

Dr. ADOLF STRÜMPELL (*Lehrbuch der spec. Pathologie und Therapie* u. s. w. Leipzig, VOGEL 1886) beveelt wel den cortex radiceis puniceae granati aan, maar in verbinding met het extr. filicis maris aethereum.

Ik zal mij bepalen tot het aanhalen van enkele schrijvers van den nieuwen tijd, waar ik nog zou kunnen wijzen op de vele oude methoden, zooals die van PESCHIER, WAWRUCH, HERBENSCHWAND enz., die uit niets anders dan den wortel van de mannetjes-varen bestonden.

Zeer dikwijls ben ik in de gelegenheid geweest het extr. filicis maris aan te wenden in capsules en in den vorm van electuarium, maar nog nimmer ben ik teleurgesteld geworden, en zeer zeldzaam heb ik onaangename nawerking waargenomen.

Onder de vele door mij met taenia behandelde personen herinner ik mij het dochtertje van den notaris C. uit Indië, dat op driejarigen leeftijd na het gebruik van 4 gram extr. filicis maris aethereum, in den vorm van een electuarium, een lintworm in een kluwen obergerold ontlastte.

Het dochtertje van den Heer L. te O., bijna 5 jaar, had te vergeefs verschillende anthelmintica gebruikt. Door de familie, alhier woonachtig, werd ik verzocht het kind te behandelen. Het extr. filicis maris deed ook hier weder uitstekende diensten; 2 uren na het gebruik van 5 gram werd de worm geheel ontlast.

De echtgenoot van den Assistent Resident v. G. was in Indië tot driemaal toe met het extr. corticis radiceis granati behandeld, doch zonder succes. Elders woonachtig, kwam zij op aanraden van den Heer L. te O., boven vermeld, tot mij om haar te behandelen. Zij gebruikte 12 gram van het extr. filicis maris. In korten tijd kwam de worm in behoorlijken staat voor den dag. 's Avonds bezocht zij een concert.

De Heer v. H., O. I. ambtenaar, met verlof alhier, raadpleegde mij over zijne gezondheid en deelde mij o. a. mede, dat hij een lintworm had en daarvoor in Indië reeds tweemaal extr. corticis radiceis granati gebruikt had, evenwel zonder succes. Na het gebruik van 12 gram extr. filicis maris kwam er een goede, tot een kluwen opgerolde lintworm voor den dag.

Ik zou hier nog verscheidene gevallen kunnen opnoemen, die de voortreffelijke werking van het extr. filicis maris bewijzen, maar ik geloof met de boven vermelde ruimschoots te kunnen volstaan.

Naar mijne bescheiden meening zou Dr. DANIELS met zijne aanbeveling van het extr. corticis radiceis granati veel meer nut gedaan hebben, wanneer hij ons met eene vergelijking der beide middelen, uit zijne ervaring opgeteekend, de onwerkzaamheid van het extr. filicis maris had aangetoond; nu is zijne beoordeeling eenzijdig en zeg ik met hem:

„Ubi rerum testimonia adsunt, non opus est verbis”.

Nijmegen, 16 Februari 1887.

Dr. VAN DUIJL.

—••••• ❁ •••••—
B E R I C H T E N.

BUITENLAND.

NEW-YORK. — Het College of Physicians of Philadelphia vierde voor weinige dagen zijn honderdjarig bestaan. Bij die gelegenheid werden door Dr. STILLÉ de fata van het genootschap in eene sierlijke redevoering herdacht en op de schepping gewezen van een „Code of ethics” in 1843 als op een der hoofdverdiensten, door dat College verworven. Philadelphia gaf zich reeds lang den titel van de „Civitas Hippocratica” der Unie en de boekerij van het genootschap is na die van Washington de grootste van Amerika.

PARIS. — In de zitting der Académie de Médecine van 1 Februari deelde PROUST mede, dat op het stoomschip *Mythe*, met eene bemanning van 327 koppen en 538 passagiers uit Tongking vertrokken, dank zij het strenge sanitaire toezicht gedurende de reis, geen enkel gevaarlijk ziektegeval naar Marseille was overgebracht, niettegenstaande er 93 herstellenden aan boord waren en gedurende de reis 10 sterfgevallen voorgekomen waren. PROUST betoogde, dat een dusdanig toezicht, gedurende de reis uitgeoefend, alle voorzorgen bij de inscheping overbodig maakt en sprak den wensch uit, dat behoorlijke desinfectie-maatregelen gedurende de reis zullen toegepast worden op de schepen uit Bombay, Calcutta, Saigon en de talrijke andere Oost-Aziatische havens, van waar uit de cholera-importatie zoo dikwijls plaats grijpt, even als op die uit Zuid-Amerika, met het oog op de gele koorts.

— Zoo als bekend is wordt het overlijden te Parijs door ongeveer een honderdtal „médecins vérificateurs des décès” geconstateerd en de handelwijze dezer laatsten wederom door de zoogenaamde „médecins inspecteurs de la vérification des décès” gecontroleerd. Laatstgenoemde, ten getale van 8, moeten dat toezicht minstens op $\frac{1}{4}$ der sterfgevallen uitoefenen. Gemiddeld ontvangt iedere „médecin inspecteur” dagelijks 16 verklaringen van overlijden, waarvan hij er vier in persoon moet controleren. Deze wijze van organisatie werkte tot dusverre zeer bevredigend en een voorstel van Dr. CHASSAING, om de „médecins inspecteurs” als overbodig af te schaffen, werd door den Gemeenteraad verworpen; maar hun aantal werd verminderd.

— Gedurende 1886 bedroeg de sterfte aan typhus alhier 1009, aan pokken 213, aan mazelen 1238, aan roodvonk 410 en aan diphtheritis 1622.